

Asia: VN/1972/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Kuhmon kaupungin näkemys on, että selonteko on aiheellinen ja tärkeä. Koska monet tekijät muuttuvat nopeasti lähiaikoina ja monilta osin muutosprosessi on jo alkanut, tulevaan on varauduttava tarkkaan harkitulla suunnittelulla etukäteen.

On erittäin tärkeää, että suunnittelussa otetaan huomioon tasa-arvo kaikissa sen muodoissaan. Myös väljästi asutuilla seuduilla tulee olla tarjolla korkeatasoista koulutusta kaikilla eri kouluasteilla. Etäopiskelun tuomia mahdollisuuksia tulee hyödyntää täysimääräisesti, mutta niiden käyttämisen tulee olla koulutuksen lisä, ei ainoa vaihtoehto.

Kommentit lukuun 2. Visio/tavoitetila – koulutus ja tutkimus kohti 2040-lukua

Visio tähtää korkeisiin tavoitteisiin ja näin kuuluu ollakin.

Laadukkaan koulutuksen järjestämisessä ja hyvien oppimistulosten turvaamisessa tulee ottaa huomioon hyvin erilaiset toimintaympäristöt maan eri osissa sekä kuntien ja koulutuksenjärjestäjien kokemus, tahtotila ja visiot koulutuksen tuottamisessa. Koska koulutuksenjärjestäjät toimivat hyvin erilaisissa ympäristöissä, tämä on otettava huomioon suunniteltaessa tulevaa. Se, mikä toimii pääkaupunkiseudulla, ei välttämättä ole hyvä malli kaikkialla Suomessa, ja päinvastoin

Kommentit lukuun 3.1 Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

Laadukkaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tarjoaminen kaikille lapsille ja nuorille on äärimmäisen tärkeää, mutta niiden toteuttamisessa tulisi ottaa rohkeita askelia ja esimerkiksi käyttää hyväksi etäopetuksen mahdollisuuksia myös perusopetuksessa. Tästä olisi erityisen paljon hyötyä mm. katsomusaineiden ja valinnaisten kielten opiskelussa.

Kasvatuksessa ja koulutuksessa tulisi panostaa myös ihmissuhdetaitojen kehittämiseen. Kiusaamisen vastaista toimintaa on kehitettävä voimakkaasti sekä varhaiskasvatuksessa että kaikissa eri koulumuodoissa aina perusopetuksesta korkeakouluhin.

Olisi myös hyvin kiinnostavaa tutkia, vaikuttaako opetushenkilöstön naisvaltaisuus poikien oppimistuloksiin ja kiinnostukseen oppimista kohtaan. Onko tällä trendillä yhtymäkohtia siihen, kun luokanopettajien koulutuksessa poistettiin sukupuoliin liittyvät kiintiöt? Pitäisikö asiaa lähestyä poikanäkökulmasta?

Kommentit lukuun 3.2 Toinen aste

Toisen asteen koulutukseen liittyvässä luvussa on runsaasti hyviä ja kannatettavia tavoitteita. Koulutuksen saavutettavuus on erittäin tärkeää kaikille kunnille, jotka ovat kuitenkin monilta osin hyvin erilaisia. Erilaisuudesta johtuen myös mallien tulee olla joustavia. Pienten kuntien kannalta sellaiset mallit, jotka mahdollistavat ammatillisessa peruskoulutuksessa työpaikoilla tapahtuvan oppimisen nykyistä laajemmassa mittakaavassa, ovat tärkeitä. Lukiokoulutuksen järjestämisessä pienissä kunnissa perusopetuksen ja lukion yhteistyö on avainkysymys. Sillä on suuri merkitys myös perusopetuksen laadukkaan opetuksen tarjoamisessa, sillä eri kouluasteiden yhteiset virat ovat edellytys pätevän henkilöstön rekrytoinnille. Etäopiskelumahdollisuudet ovat tärkeä lisä peruskunnan tuottamaan opetustarjontaan. Tutorhousen kaltaisten toimijoiden mallia pitäisi kehittää kuntien tai valtion organisoimana siten, että esimerkiksi Suomessa vähän opiskelijoita kieliä olisi mahdollista opiskella kaikkialla Suomessa ja opiskelun voisi aloittaa joka vuosi. Tämän mallin avulla myös aikuisväestö voisi täydentää osaamistaan opettajan ohjaamana reaaliaikaisesti.

Kommentit lukuun 3.3 Korkeakoulut

Korkeakouluopiskelun saavutettavuus eri puolella Suomea tulee taata mm. digitalisaation suomien mahdollisuuksia hyödyntäen, hybridimallien, jos tavoitteena on, että 50 % ikäluokasta suorittaa korkeakoulututkinnon. Myös korkeakouluopiskelussa tulee kokeilla uusia, joustavia ja luovia toimintamalleja.

Jos tavoitteena on koulutuksellinen tasa-arvo ja korkea koulutuksen taso kaikkialla Suomessa, fyysisiä korkeakouluja ei saa keskittää siten, että maassa on laajoja alueita, joilla ei ole korkea-asteen oppilaitoksia.

Kommentit lukuun 3.4 Tiede ja tutkittu tieto

On tärkeää, että koulutuspoliittinen toiminta perustuu tutkittuun tietoon.

Kommentit lukuun 3.5 Vapaa sivistystyö

Vapaan sivistystyön oppilaitosten toimintaedellytykset tulee taata koko maassa. Lisäksi on tärkeää, että vapaan sivistystyön ja muiden oppilaitosten yhteistyötä tiivistetään siten, että eri tahojen toiminta tukee toisiaan. Vapaan sivistystyön oppilaitosten tulee kiinnittää erityistä huomiota etäopiskelun kehittämiseen, sillä se on monilla seuduilla ainoa mahdollisuus mm Suomessa vähän luettujen kielten opiskeluun ja mielenkiintoisten luentosarjojen seuraamiseen.

Lisäksi on tärkeää, että myös vapaan sivistystyön oppilaitosten koko tarjonta vastaa alueiden tarpeeseen.

Kommentit lukuun 3.6 Jatkuva oppiminen – työuran aikainen oppiminen

Jatkuvan oppimisen mahdollistaminen on tärkeää kuntien elinvoimaisuuden kannalta. Koska esim. vapaan sivistystyön toimintaa on todennäköisesti kaikissa kunnissa, se voisi olla yksi tärkeä toimija jatkuvan oppimisen organisoijana.

Kommentit lukuun 3.7 Opetus-, ohjaus- ja muu henkilöstö

On erittäin tärkeää, että kouluissa toimivien henkilöiden koulutusta, sekä tutkintoon tähtäävää että täydennyskoulutusta, järjestetään eri puolilla Suomea, kaikissa maakunnissa, sillä se on yksi tapa varmistaa pätevän henkilöstön saatavuus opiskelupaikkojen lähiseuduilla. Työn ohessa opiskelun tapoja tulee kehittää ja tehdä niistä nykyistä helpommin sovellettavia.

Varhaiskasvatuksessa työskentelevien korkeakoulutettujen henkilöiden saatavuus paranisi, jos heidän palkkansa ja työsuhteensa ehdot vastaisivat nykyistä enemmän esim. luokanopettajina työskentelevien palvelussuhteen ehtoja.

Kommentit lukuun 3.8 Taide- ja kulttuurikasvatus ja -opetus ja taiteen perusopetus

Taide- ja kulttuurikasvatuksen tulisi olla nykyistä vahvemmin esillä kasvatuksessa että opetuksessa, sillä se ruokkii luovuutta ja luovuus puolestaan on kehityksen ja uusien innovaatioiden avain. On siis hyvä, että taide- ja kulttuurikasvatuksen sekä taiteen perusopetuksen merkitys tunnustetaan.

Kommentit lukuun 3.9 Opintotuki

On erittäin tärkeää, että kaikilla on mahdollisuus opiskella, vaikka koti ei pystyisikään tukemaan opiskelua rahallisesti.

Kommentit lukuun 3.10 Ruotsinkielisen koulutuksen tilanne, tavoitteet ja toimenpiteet

-

Kommentit lukuun 3.11 Maahanmuuttajataustaisten oppiminen ja oppimispolut

On tärkeää, että maahanmuuttajat integroituvat suomalaiseen yhteiskuntaan ja hankkivat itse kullekin sopivan koulutuksen sekä oppivat suomen kielen.

Kommentit lukuun 4. Koulutus- ja tutkimusjärjestelmän tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat

On erittäin tärkeää, että koulutuksen järjestämisessä on erilaisia malleja, joita voidaan soveltaa alueelle parhaalla tavalla. Eri puolella Suomea asuvilla tulee olla yhtäläiset opiskelumahdollisuudet, olipa sitten kyseessä millainen opiskelu tahansa.

Lukiokoulutus ja perusopetus nivoutuvat pienillä paikkakunnilla tiukasti toisiinsa ja tätä yhteyttä ei saa katkaista uudistuksilla. Se rampauttaisi myös perusopetuksen aineenopettajajärjestelmän.

Vilén Eila
Kuhmon kaupunki - Kuhmon kaupungin sivistyslautakunta